

Vogelwerkgroep

De natuurrijke historie
van IVN Twiske

1984 tot 2024

deel 6

In het afdelingsblad IVN Twiske van 1986 stond een eerste oproep tot oprichting van een **Werkgroep vogels**.

Bij ons weten is die toen niet van de grond gekomen.

Maar...eind 1991 nam Bert van Dillen het initiatief tot het oprichten van de **Vogelwerkgroep**.

De aanleiding hiertoe is in onderstaand artikel te lezen.

Jacht op elf onschadelijke vogelsoorten

De Vogelwet-1936 regelt de bescherming van de in Nederland inheemse vogelsoorten. Een belangrijke uitzondering vormen ruim 50 vogelsoorten, die onder de Jachtwet vallen.

In 1988 waren hiervan 23 soorten bejaagbaar. Van deze 23 vogelsoorten bezorgen er 11 de mens nooit schade of overlast. Deze 11 zijn: Watersnip, Houtsnip, Goudplevier, Kraaiende, Pijlstaart, Wintertaling, Slobeend, Kuifeend, Toppereend, Tafeleend en Patrijs. Ze eten geen voor landbouw, tuinbouw, fruitteelt of bosbouw kwetsbare gewassen. Verder veroorzaken zij geen rommel of onhygiënische situaties en bedreigen de visstand niet. Kortom, behalve jagen voor het genoegen, is er geen enkele reden ze te bejagen.

Daarnaast gaan Watersnip, Patrijs en Slobeend door veranderd grondgebruik en verschraving van het biotoop in Nederland achteruit. Op de Toppereend na behoren de overige soorten tot de schaarse broedvogels van Nederland. U kunt zich wel voorstellen wat jacht voor invloed heeft op de populatie-grootte van deze vogels.

Na herhaaldelijk niet gehonoreerde verzoeken aan het ministerie van landbouw en visserij om de jacht op deze 11 vogelsoorten niet te openen besloot Vogelbescherming in augustus 1988 de grote terreineigenaren (gemeenten en particuliere grootgrondbezitters) aan te schrijven met het verzoek bij de verpachting van de jacht de 11 soorten in ieder geval uit te sluiten. Ruim 700 gemeenten en andere grondeigenaren werden benaderd. Vele gemeenten reageerden positief, terwijl andere gemeenten het verzoek voor kennisgeving aannamen.

Uit een krantenartikel in de NNC van 26 september 1989 bleek dat B en W van Landsmeer

12

negatief op het verzoek reageerde. Toen ik dit las reageerde ik furieus en ik schreef een protestbrief aan de Gemeente-rand en het College van Burgemeester en Wethouders. Aangezien ook enkele randsleden geen genoegen namen met het besluit van B en W werd op 30 oktober 1989 in de commissie algemene zaken het onderwerp opnieuw besproken. Om de inhoud van mijn brief toe te lichten was ik bij deze vergadering aanwezig. Ook de jagersvereniging, die haar secretaris en voorzitter als vertegenwoordigers hadden gezonden, waren aanwezig. Het IVN schitterde echter door afwezigheid, hetgeen bij mij (toen nog geen lid) niet in goede aarde viel. Progressief Landsmeer was helaas ook afwezig. Deze partij was tegen jacht op de gemeentelijke terreinen.

Na mijn toelichting was de jagersvereniging aan de beurt. De jagersvereniging kwam met niet ter zake doende argumenten als "wij kennen onze eigen verantwoordelijkheid jegens de vogelstand" en "wij schieten vooral Smienten, ganzen en Heerkooten, die de boeren veel schade berokkenen", op de proupen. Kortom, deze argumenten hadden geen betrekking op de jacht op de genoemde 11 soorten. Van de aanwezige partijen had alleen de PvdA dit door. De partijen D66, VVD en CDA konden zich na de toelichting, onder meer met als argument "ik eet ook wel eens Fazant", helaas nog steeds met het eerdere B en W standpunt verenigen. De jacht op de 11 soorten is zo doende tot 1 januari 1995 toegestaan. Ondanks de geleden "nederlaag" kreeg ik de toezegging dat na de nieuwe contractperiode het jachtbeleid mogelijk zou worden afgestemd op de voorwaarden die het Noord-Hollands Landschap aan de jagersvereniging stelt ten aanzien van haar gebied.

Vrijdag 21 Juni 1991 heb ik een schrijven van B en W ontvangen, waarin stond vermeld dat bij nieuwe pachtcontracten de gemeente zal aansluiten bij de bepalingen die het Noord-Hollands Landschap hanteert ten aanzien van het Ilperveld. Kortom, de jacht op de 11 vogelsoorten is vanaf 1 januari 1995 niet meer op de gemeentegronden toegestaan.

Bert van Dillen

Wat is en doet de vogelwerkgroep van het I.V.N. afdeling Twiske??

Menigeen van u zal op de laatste pagina van ons afdelingsblad het woord vogelwerkgroep hebben afgevraagd en zich daarbij misschien genlijk inhoudt. Ik wil bij deze enig licht in de duisternis scheppen. Onze vogelwerkgroep telt momenteel 8 "leden". De belangrijkste activiteiten zijn het tellen van winter-/watervogels in het Twiske, het inventariseren van broedvogels in hetzelfde gebied en op Het Ratteneiland, het inventariseren van broedvogels in het zelfde zwanen van het Ratteneiland, het inventariseren van weidevogels in Waterland en het beschermen van weidevogels van de Huiszwaanwerking met de Vogelbeschermingswacht gemeente. De eerste tellingen van de zwaanwerking met de Vogelbeschermingswacht orgaan optreedt. De inventarisatie van de Huiszwaanwerking in samenwerking met en in opdracht van de Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland (SOVON).

Vogels tellen en inventariseren is uitermate nuttig. Het is belangrijk om te weten hoeveel vogels er in Nederland broeden, waar ze dat doen en of ze in aantal broeden, waar ze dat verzamelen van vogels begint namelijk met het komt dat er gegevens, hetgeen erop neer de bescherming van de weidevogels wordt door de Milieufederatie Noord-Holland gecoördineerd. Samen met vele andere vrijwilligers, waaronder ook andere mensen van onze afdeling, proberen twee leden van de vogelwerkgroep elk jaar de nesten van onze weidevogels

1993

WERK GROEP VOGELS

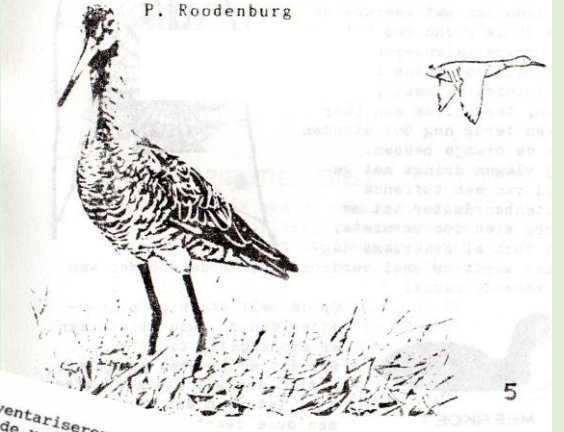
Paul Roodenburg uit Landsmeer wil een groep starten om regelmatig in de omgeving van Landsmeer naar VOGELSte gaan kijken.

In het komend voorjaar zijn in de TWISKE-polder veel weidevogels te verwachten. Iets voor u ??????????

Voor inlichtingen kunt u contact opnemen met Paul Roodenburg, telefoon 02908-5003

Opgaven met naam, adres en telefoon graag naar

P. Roodenburg

te beschermen. Het tellen en inventariseren van vogels vereist enige kennis van de vogels. Toch moet u niet denken dat wij allemaal "experts" op dit gebied zijn (mocht je al van dit woord kunnen spreken). De één weet hoogstens wat meer dan de ander. Tijdens onze inventarisatierondes, waar bij we zoveel mogelijk allemaal aanwezig zijn, leren we elke keer weer van elkaars rondes die wij uitvoeren een soort miniaturisatie van tijd de bedoeling dat na verloop van tijd de meeste van de leden van de werkgroep een zodanige kennis van de vogels hebben kleine en inventarisaties zelfstandig of in name groepjes kunnen uitvoeren. Dit is met nog niet volledig op alle broedvogels "telarbeid van de mensen die inventariseren". Daarnaast "mankracht" grote gebieden moeten inventariseren. Naast deze activiteiten onderhouden door ons opgelangen nestkasten op land en verzorgt één van ons regels als en dialozingen/voorstellingen. Ondanks het feit dat we al een aardige mers bereikt, kunnen we nog steeds - geleet op de hiervoer genoemde redenen - nieuwe deelname gebruiken. Leertijd speelt hierbij geen rol, want onze jongste "telg" is "pas" 14 jaar, ook hoeft u zich niet te schamen voor het geval uw vogelkennis gering is. Ook in onze groep zijn er mensen met een (vrij) geringe vogelkennis. Toch weerhoudt dat hun niet om mee te

doen, want ze vinden het kijken naar vogels leuk en willen - naast het meer willen weten over vogels - actief bezig zijn. Gelet op de activiteiten van onze werkgroep is het I.V.N. afdeling Twiske lid van de Zaanse Vogelbeschermingswacht geworden.

Sinds 1993 is de vogelwerkgroep dus lid van de Zaanse Vogelwacht en worden gegevens gedeeld.

In ieder afdelingsblad verschenen excursieverslagen en waarnemingen.

Verslag van de excursie "Vroege Vogels" in het Twiske, 24 maart 1991

Om zeven uur hadden zich 11 "Vroege Vogels" verzameld op de parkeerplaats aan de Polderweg. Moeder Natuur was ons gunstig gezind. De nevel en de opkomende zon zorgden voor een mooi panorama. De schrijver van dit artikel besloot eerst naar de Vennen te gaan. Onderweg stopten we een aantal maal om de zang van een aantal zangvogels te beluisteren. Gehoord werden Merel, Winterkoninkje, Heggemus en Tjiftjaf. Geluiden herkennen bleek niet zo eenvoudig te zijn. In de Vennen waren de Kieviten en de Grutto's druk in de weer. We konden genieten van hun baltsactiviteiten. Verder werden onder meer Slobeenden, Smienten en Scholeksters gezien. In het riet langs het fietspad zong een Rietgors. Tussen het kabaal van de weidevogels bleek het geluid in eerste instantie moeilijk te onderscheiden. Arjan Zonderland wees ons op parende Bruine Kiekers, waarvan er één dood bleek te zijn. In het slootje was ook kikkerdril te bewonderen. Vervolgens werden de Blokken bezocht. Ook hier zong Winterkoninkje, Heggemus en Tjiftjaf. Op de Stotersplas verbleven nog veel Smienten. Verder zwommen er Futen, Kuifeenden en Krakeenden. Over de plas vloog een vrouwtje Blauwe Kiekendief. Tenslotte bezochten we de Belt, hetgeen mijn inziens de leukste vogelsoorten opleverde. Eerst liet een mannetje Rietgors zich mooi bekijken. Even later meenden we een Blauwborst te horen, hetgeen bevestigd werd toen het vogeltje zich heel mooi liet zien. De Bruine Kiekendieven bleken inmiddels ook weer uit hun winterkwartier te zijn teruggekeerd. We zagen het mannetje nestmateriaal aanslepen en even later liet het vrouwtje zich ook zien. Gehoord en gezien werden verder Groenling, Holenduif, Vlaamse Gaai, Grote Bonte Specht, Buizerd en Zanglijster. In totaal hebben we 41 soorten waargenomen. Voor de liefhebbers had Jaap Singer na afloop nog koffie en thee.

10

Zondag 12 mei a.s. ga ik weer een "Vroege Vogels" excursie leiden. Belangstellenden worden verzocht om 7.00 uur te verzamelen op het parkeerterrein Polderweg, Den IJp in het Twiske.

Bert van Dillen

Vogelwaarnemingen in de regio Landsmeer en Oostzaan

In en om het Twiske verblijven het hele jaar door veel soorten vogels. Naast algemene worden ook minder algemene soorten waargenomen. Bij de algemene soorten moesten we onder meer denken aan Fuut, Smient, Fitis en Kleine Karekiet. Voorbeelden van minder algemene soorten zijn Roerdomp, Dodaars en Blauwe Kiekendief. Het ligt in de bedoeling dat in deze nieuwe "rubriek" de waarnemingen van minder algemene (zeldzame/bijzondere) soorten worden vermeld. Dit wil niet zeggen dat algemene soorten helemaal niet worden opgenomen. Indien u een zeer groot aantal Smienten waarneemt is dit natuurlijk het vermelden waard. Hierbij moet u wel bedenken dat 10.000 Smienten in het winterhalfjaar in het Twiske geen uitzondering is. Kortom, seizoensmaxima van soorten worden natuurlijk vermeld. Tevens is het leuk om vroege, dan wel late, waarnemingen van specifieke zomervogels te vermelden. Als u bijvoorbeeld op 1 maart een Boerenzwaluw in het Twiske ziet wordt dit in de rubriek opgenomen. De waarnemingen hoeven niet uitsluitend pleisterende vogels te betreffen. Overvliegende vogels worden natuurlijk ook meegeteld. Het gebied dat bestreken wordt omvat de gemeenten Oostzaan en Landsmeer. Ruwweg genomen het gebied tussen Het Noordhollands kanaal, noordelijke ringweg om Amsterdam, Coentunnelweg, Ringvaart van de Wijde Wormer en de spoorlijn Amsterdam-Purmerend. Het succes van deze rubriek zal af-

11

hangen van de hoeveelheid waarnemingen die u bij mij inlevert of naar mij opstuurt. Hieronder geef ik een opsomming van waarnemingen die ik in de maanden februari en maart 1991 in het betreffende gebied heb verricht. Deze opsomming geeft u een indruk hoe deze rubriek eruit gaat zien. Tenslotte, mocht u vragen en/of opmerkingen hebben, dan kunt u bellen of schrijven naar:

Bert van Dillen

Waarnemingen van februari en maart 1991

Kuifduiker	16-02	1 ex.	Twiske
	06-03	1 ex.	Idem
	30+31-03	2 ex.	Idem
Dodaars	februari	5-20 ex.	Idem
Roerdomp	19-02	1 ex.	Idem
Brandgans	12-02	1 ex.	Idem
Rotgans	17-03	1 ex.	Idem
Grauwe Gans	12-02	11 ex.	Idem
Nijlgans	febr/maart	1-3 ex.	Idem
Bergeend	24-03	2 ex.	Idem
	28-03	2 ex.	Oostzaner- veld
Pijlstaart	11-03	3 ex.	Idem
Smient	19-02	±25.000 ex.	Twiske
Toppereend	12-02	10 ex.	Idem
Brilduiker	12-02	6 ex.	Idem
	16-02	10 ex.	Idem
Nonnetje	11-03	2 ex.	Idem
	13-03	5 ex.	Idem
	23, 30+31-03	1 ex.	Idem
	12-02	2 ex.	Idem
	19-02	3 ex.	Idem
Buizerd	24+ 28-03	1 ex.	Idem
Blauwe Kiekendief	12+ 26-02	1 ex.	Idem
	24-03	1 ex.	Idem
Bruine Kiekendief	12-02	1 ex.	Idem
	17-03	1 ex.	Idem
	v.a. 23-03	2-3 ex.	Idem

Verslag van de excursie in het Twiske, 12 mei j.l.

Dat "moederdag" uitgerekend op 12 mei viel bleek al snel uit de opkomst, slechts vier fanatiekelingen, waaronder twee niet-leden. Net als op 24 maart was het stralend weer en de temperatuur aangenaam (een unicum dit voorjaar). De excursie stond in het teken van de zomervogels, die nog niet zolang uit het warme zuiden in ons kikkerlandje waren aangekomen. Bij de parkeerplaats werd direct kennisgemaakt met de Tuinfluiter. Deze olijfbroene zangvogel heeft een zang die veel op die van de Merel lijkt, echter zijn melodie wordt versneld "afgedraaid" (45-toeren Merel). Vlak bij de ingang van Den IJp zong zijn "broertje", de Zwartkop. De zang van Tuinfluiter en Zwartkop kan gemakkelijk worden verward. De laatste eindigt echter met heldere (fluit)tonen. De Zwartkop heeft i.t.t. de Tuinfluiter een zwart (mannetje) of een roodbruin (vrouwtje) petje. We liepen verder over de dijk langs de belt. In het riet zongen Rietzangers, Kleine Karekieten en Snorren. De Rietzanger, met zijn brede roomkleurige wenkbrauwstreep en zontroete bovendelen, liet zich mooi bekijken. We

14

Foto: Martelly Krielen, april 2024

Pagina's vol waarnemingen. Bert maakte de IVN-leden graag deelgenoot van het vogelen. We kunnen gerust stellen dat elk afdelingsblad voor de helft gevuld was met vogelnieuws.

Verslag van de "Vroege Vogel" excursie van 31 mei in het Twiske

Ondanks het vroege tijdstip waren 19 "vroege vogels" aanwezig. Om iets over zeven liepen we richting de Belt. In een maand tijd was er veel blad aan de bomen bijgekomen, hetgeen het bekijken van de verschillende soorten "loofzangers" bemoeilijkte. Onder zulke omstandigheden moeten veel vogelsoorten op het geluid worden opgespoord. Dat dit voor een beginnende vogelaar lastig is kan ik mij goed indenken, aangezien ikzelf ook met dit probleem geworsteld heb. Met rietvogels doet zich dit probleem ook voor, maar gelukkig laten deze vogels zich wat vaker zien. Toen we langs de Belt liepen zagen en hoorden we vele rietvogels, te weten Rietzanger, Kleine Karekiet, Bosrietzanger, Sprinkhaanrietzanger en Rietgors. Sprinkhaanrietzanger en Rietzanger lijken qua uiterlijk enigszins op elkaar. Beide vogels hebben een roomwitte wenkbrauwstreep en gestreepte bovendelen. Echter, de wenkbrauwstreep bij de Rietzanger is veel breder en het geluid van deze vogel is duidelijk anders. Bosrietzanger en Kleine Karekiet zouden een één-eilige tweeling kunnen zijn, want zo erg lijken deze twee vogels op elkaar. In het veld zijn de beide soorten alleen op het geluid te onderscheiden. De Kleine Karekiet maakt een "knarsend en krakend" geluid, terwijl de Bosrietzanger een zeer gevarieerd liedje heeft en veel geluiden van andere vogels imiteert. We vervolgden onze weg door het fietspad door de Belt te nemen. Onderweg zagen en hoorden we Heggemus, Tjiftjaf, Fitis, Tuinfluiter, Zwartkop en Koekoek. Op een gegeven ogenblik zagen we zeer kortstondig een Blauwborst. De vogel liet zich wel redelijk horen. We liepen langs de Stotersplas naar de Blokken. Over het riet van de Belt vloog een mannetje Bruine Kiekendief en langs een rietkraag liet zich een mannetje Baardmannetje zien. In de Blokken hoorden we Roodborst, Tuinfluiter, Tjiftjaf, Fitis en Koekoek. Verder zagen we hier een paartje Slobeend. Op de terugweg 7

Vogelwaarnemingen in de regio Landameer en Oostzaan, betreffende april t/m juni 1992

Wat was het een schitterend voorjaar. Veel zon en vrij hoge temperaturen. Er heerste gedurende een lange periode veel zuid-oosten en oosten winden, hetgeen resulteerde in een omvangrijke voorjaarsstrek. Vanaf half april trokken vrij grote aantallen roofvogels over Nederland. Er was zelfs sprake van een grote invasie Roodpootvalken. Het Twiske werd jammer genoeg verstoken van enige noemenswaardige roofvogeltrek. Desondanks zijn er toch weer leuke waarnemingen in het gebied verricht. De leukste waarneming betreft die van een paartje Buidelmezen in het Twiske. Er werd druk genesteld, maar helaas is het broedsel niet succesvol geweest. Later is zelfs een tweede mannetje met een bijna afgebouwd nest gevonden. Ook dit is helaas op niets uitgelopen. De Buidelmees heeft Nederland in de jaren tachtig als nieuw broedgebied ontdekt. De vogel broedde oorspronkelijk in oost en zuid-oost Europa en heeft zijn broedgebied in enkele decennia naar het westen toe uitgebreid. Vorig jaar broedden naar schatting 110 paar van deze nieuwkomer in Nederland. De vogel is sterk verbonden met de wilg. Het nest wordt namelijk voor het grootste deel van wilgepluis gefabriceerd. Het nest is een soort zak met een pijpje als ingang. Hopelijk heeft deze mooie vogel zich definitief gevestigd in het Twiske.

Waarnemers:
 MvD = Meine van Dijk JvB = Joost van Burgel
 AG = Axel Groenveld EG = Eldert Groenewoud
 RvdH = Ron van der Hut BvG = Bart Veuger
 Bv = Ben Vet AZ = Arjan Zonderland
 H = Heer Huizinga BvD = Bert van Dillen

Dodaars:
 1/4 6 ex. 't Twiske (EG)
Aalscholver:
 april max. 10 ex. 't Twiske (BvD)

21
 EG = Eldert Groenewoud RvdH = Ron van der Hut
 σ = mannetje
 ♀ = vrouwtje
 min. = minimaal
 ex. = exemplaar
 ez. = eerste "zomer"-waarneming
 febr. = februari
 onv. = onvolwassen
 max. = maximaal
 exx. = exemplaren
 ov. = overvliegend
 jan. = januari
 mrt. = maart

Roodkeelduiker:
 18/1 1 ex. 't Twiske (BvD)
Dodaars:
 1/1 3 exx. 't Twiske (BvD, EG)
 18/1 2 exx. 't Twiske (BvD)
 27/3 1 ex. 't Twiske (BvD)
 1 ex. Polder Purmerland (BvD)
Aalscholver:
 jan. max. 10 exx. 't Twiske (BvD, FM, WB)
 febr. max. 10 exx. 't Twiske (BvD)
 mrt. max. 15 exx. 't Twiske (BvD)
Roerdampi:
 1/1 1 ex. 't Twiske (EG)
 7/1 2 exx. 't Twiske (BvD)
 12/1 1 ex. 't Twiske (JS)
 17/1 1 ex. 't Twiske (BvD)
 5/2 1 ex. 't Twiske (BvG, BvD)
 6/3 1 ex. 't Twiske (BvG)
Ooievaar:
 12/3 1 ex. Landsmeerderveld (S)
Wilde Zwaan:
 6/3 ± 30 exx. (ov.) Ilperveld (BvG)
Canadese Gans:
 27/1 3 exx. 't Twiske (BvD)
 1/2 3 exx. 't Twiske (BvD)
 7/3 2 exx. Oostzanerveld (BvG, BvD)
Grauwe Gans:
 27/1 16 exx. 't Twiske (BvD)
 1/2 16 exx. 't Twiske (BvD)
 7/3 6 exx. Oostzanerveld (BvG, BvD)
 21/3 5 exx. (ov.) 't Twiske (BvD, WB, MvD, BvG, GvG)

5/2 2 ♂♂, 3 ♀♀ 't Twiske (BvG, BvD)
 7/2 2 ♀♀ 't Twiske (BvD, BvG)
 20/2 1 ♂, 1 ♀ 't Twiske (BvD, BvG)
 7/3 2 ♂♂, 3 ♀♀ Polder Purmerland (BvG, BvD)
Middelste Zaagbek:
 7/2 1 ♂ 't Twiske (BvD, BvG)
Grote Zaagbek:
 1/2 1 ♂ 't Twiske (BvD)
 7/3 1 ♂ Polder Purmerland (BvG, BvD)
 8/3 1 ♂, 1 ♀ Kerkebreek (BvD)
Buizerd:
 4/1 1 ex. Ilperveld (BvG)
 14/1 1 ex. 't Twiske (BvG)
 16/1 2 exx. 't Twiske (BvD, FM, WB)
 17/1 1 ex. 't Twiske (BvD)
 1 ex. 't Twiske (BvD)
 21/3 1 ex. 't Twiske (BvD, WB, MvD, GvG, BvG)
Havik:
 7/1 1 onv. ♂ 't Twiske (BvD)
 21/3 1 ♂, 1 ♀ 't Twiske (EG)
Sperwer:
 14/1 2 ♀♀ Ratteneiland (BvD)
 1/2 1 ♀ 't Twiske (BvD)
 5/2 1 ♀ 't Twiske (BvD)
 7/2 2 ♀♀ 't Twiske (BvD, BvG)
 1 ♀ 't Twiske (BvG, BvD).
 22/2 1 ♀ Ratteneiland (BvD)
 8/3 1 ♂ 't Twiske (BvD)
 10/3 1 ♀ 't Twiske (BvD)
 19/3 1 ♀ 't Twiske (BvG, BvD)
 21/3 1 ex. 't Twiske (EG)
 24/3 1 ♂ Landsmeer (BvD)
 29/3 1 ♀ Ratteneiland (BvD)
 30/3 1 ♀ 't Twiske (BvD)
Bruine Kiekendief:
 19/3 1 ♀ ez. 't Twiske (BvG, BvD)
 21/3 1 ♂, 2 ♀♀ 't Twiske (BvD, WB, MvD, BvG, GvG)
 30/3 1 ♂, 2 ♀♀ 't Twiske (BvD)
Blauwe Kiekendief:
 16/1 2 ♀♀ 't Twiske (BvD, FM, WB)

Rietgans:
 7/2 38 exx. (ov.) 't Twiske (BvD, BvG)
Kolgan:
 16/1 ± 160 exx. (ov.) 't Twiske (BvD, FM, WB)
 17/1 ± 200 exx. (ov.) 't Twiske (BvD)
Nijlgans:
 jan. 3-5 exx. 't Twiske (BvD, FM, WB)
 febr. 2-6 exx. 't Twiske (BvD, BvG)
 7/3 2 exx. Polder Purmerland (BvG, BvD)
 mrt. 2-12 exx. 't Twiske (BvD, BvG, GvG, WB, BvD)
Bergeend:
 1/1 1 ex. 't Twiske (BvD)
 27/1 1 ex. 't Twiske (BvD)
 21/3 2 exx. 't Twiske (BvD, WB, MvD, BvG, GvG)
Zomertaling:
 24/3 1 ♂ Oostzanerveld (BvG)
Pijlstaart:
 20/2 2 ♂♂ Oostzanerveld (BvG, BvD)
 6/3 2 ♂♂, 1 ♀ Oostzanerveld (BvG)
 7/3 2 ♂♂ Oostzanerveld (BvG, BvD)
Smient:
 1/2 ± 20.000 exx. 't Twiske (BvD)
Rosse Stekelstaarteend:
 1/1 1 ♂ 't Twiske (BvD, EG)
Briedduiker:
 1/1 2 ♂♂, 2 ♀♀ 't Twiske (BvD, EG)
 14/1 1 ♂ 't Twiske (BvG)
 16/1 1 ♀ Zuidwestplas (BvD, FM, WB)
 18/1 1 ♂, 1 ♀ 't Twiske (BvD)
 27/1 2 ♀♀ 't Twiske (BvD)
 31/1 3 exx. 't Twiske (BvG)
 20/2 1 ♀ 't Twiske (BvG, BvD)
 8/3 1 ♀ Landsmeer (BvD)
 4 ♀♀, 1 ♂ 't Twiske (BvD)
Nonnetje:
 18/1 1 ♂, 4 ♀♀ 't Twiske (BvD)
 27/1 1 ♀ 't Twiske (BvD)
 31/3 1 ♂, 2 ♀♀ 't Twiske (BvG)
 1/2 2 ♂♂, 4 ♀♀ 't Twiske (BvD)
 20/2 2 ♀♀ 't Twiske (BvG, BvD)
 1 ♀ Oostzanerveld (BvG, BvD)
 7/3 1 ♀ Polder Purmerland (BvG, BvD)
 21/3 1 ♂, 1 ♀ 't Twiske (BvD, WB, MvD, BvG, GvG)
 30/3 1 onv. ♂ 't Twiske (BvD)
Slechtvalk:
 24/1 1 ex. 't Twiske (J. Hoekstra, ov. uit DG)
 28/3 1 ♂ 't Twiske (BvD)
Waterral:
 1/1 2 exx. 't Twiske (BvD)
 17/3 1 ex. 't Twiske (BvD)
Scholekster:
 7/2 1 ex. ez. 't Twiske (BvD, BvG)
Kluut:
 21/3 30 exx. boven Zuidwestplas (EG)
 1 ex. 't Twiske (BvD, WB, MvD, BvG, GvG)
 30/3 3 exx. 't Twiske (BvD)
Kievit:
 17/1 1 ex. ez. 't Twiske (BvD)
Kemphaan:
 21/3 15 exx. 't Twiske (BvD, WB, MvD, BvG, GvG)
Watersnip:
 12/3 2 exx. 't Twiske (BvG, BvD)
 15/3 4 exx. 't Twiske (BvD)
 21/3 9 exx. 't Twiske (BvD, WB, MvD, BvG, GvG)
 30/3 1 ex. 't Twiske (BvD)
Houtsnier:
 18/1 1 ex. Sportpark Landsmeer (BvD)
 28/3 1 ex. Ratteneiland (BvG)
Mulp:
 1/1 6 exx. 't Twiske (BvD)
 1/2 ± 40 exx. Oostzanerveld (BvD)
 7/2 5 exx. 't Twiske (BvD, BvG)
 20/2 178 exx. Oostzanerveld (BvG, BvD)
 7/3 ± 140 exx. Oostzanerveld (BvG, BvD)
 14/3 ± 200 exx. Ilperveld (BvD)

Een kleine greep uit de nauwkeurige beschrijvingen die Bert deed.

De resultaten van de broedvogelinventarisaties op Het Ratteneiland en van de Huiszwaluw

Net als vorig jaar heeft de vogelwerkgroep de broedvogels van het Ratteneiland geïnventariseerd. Ten opzichte van 1992 zijn er enige wijzigingen in het "broedvogelbestand" opgetreden. Dit kan ook bijna niet anders, want in een klein gebied als Het Ratteneiland is het aantal broedvogels vaak aan grote schommelingen (procentueel gezien) onderhevig.

Negen vogelsoorten gingen lichtjes achteruit, maar daar-tegenover stond de vooruitgang van drie soorten. Daarnaast vielen vier soorten vogels als nieuwkomer te noteren, te weten Koekoek, Bosrietzanger, Zwarte Kraai en Rietgors. Opvallend was de sterke vooruitgang van de Kleine Karekiet, waarvan 5 territoria werden vastgesteld. In tegenstelling tot voorgaande jaren werd dit jaar een groter deel van het rietareaal niet gemaaid, hetgeen ongetwijfeld de oorzaak van de toename is geweest. Indien we de resultaten in zijn totaliteit beschouwen, kunnen we niet ontevreden zijn. Voor een totaal overzicht wordt verwezen naar tabel 1.

Nadat vorig jaar het aantal paar Huiszwaluwen was teruggelopen van 52 paar in 1991 naar 45 paar, besloot de vogelwerkgroep om bij de grootste kolonie in de gemeente 2 nestkasten

2.

Tabel 1: Resultaten van de broedvogelinventarisatie op Het Ratteneiland in 1992 en 1992

Soort	aantal paren in 1992	aantal paren in 1992
Wilde end	1	2
Fazant	1	1
Waterhoen	1	1
Meerkoet	1	1
Houtduif	1	1
Koekoek	1	1
Grote Bonte Specht	1	1
Wintertonkinke	1	1
Heggenus	1	1
Roodborst	1	1
Merel	1	1
Zanglijster	1	1
Bosrietzanger	1	1
Kleine Karekiet	1	1
Tuifluiter	1	1
Zwartkop	1	1
Pijftaf	1	1
Pitris	1	1
Staarthees	1	1
Pimpelmees	1	1
Koolmees	1	1
Vlaamse Gaai	1	1
Kneu	1	1
Zwarte Kraai	1	1
Groenling	1	1
Rietgors	1	1

te plaatsen. Helaas hebben de vogels dit jaar niet van deze nestkasten gebruik gemaakt. Toch is het waarschijnlijk dat de nestkasten wel hebben bijgedragen aan de toename van de Huiszwaluw op deze lokatie (aantrekkingskracht?).

21

Het aantal paar op die lokatie nam van 7 paar in 1992 toe tot maar liefst 15 paar, hetgeen zelfs nog één paar meer is dan het aantal op die plek in 1991. Ik kan u dan ook mededelen dat het aantal paar Huiszwaluwen in 1993 sterk is toegenomen. Maar liefst 61 paartjes hebben dit jaar in onze gemeente gebroed. Leuk hierbij was de constatering, dat bewoners van een huis in Purmerland, waar in 1992 geen enkele Huiszwaluw had gebroed terwijl dat in voorgaande jaren wel het geval was, door de plaatsing van een nestkast hun Huiszwaluwen weer terugkregen (3 paar!). Dit beweest gelukkig dat de vogels toch ook van nestkasten gebruik willen maken. Misschien dat onze nestkasten volgend jaar ook bezet zullen zijn. Helaas moest ook dit jaar nog worden geconstateerd dat er op een enkele lokatie in aanbouw zijnde nesten werden weggehaald.

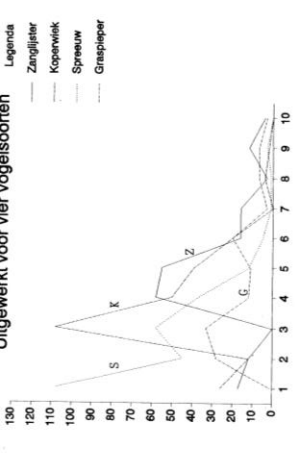
Zondag 10 oktober; een drukke dag voor de leden van de vogelwerkgroep

Begin dit jaar ontving de Zaanse Vogelbeschermingswacht het bericht dat de Vogelwerkgroep Niedorp in het kader van haar 20-jarig jubileum in 1993 een vogeltrekdag op 10 oktober in Noord-Holland wilde organiseren. De Vogelbeschermingswacht zegde haar medewerking hieraan toe en vroeg leden/tellers of zij zich beschikbaar wilden stellen voor deze teldag. Onze vogelwerkgroep was hiertoe bereid en wij kregen de telpost in het noordoosten van 't Twiske toegewezen. Toeval of niet, dezelfde dag organiseerde Vogelbescherming Nederland een nationale vogeltrekdag.

22

Anders dan de beroemde vogeltrekdag in 1989, toen er een heel lint van vogeltellers over Nederland lag, werd nu gevraagd de vogels in de vogelrijke gebieden van Nederland, met name de zogenaamde "wetlands", te tellen. Deze dag kreeg nog een bijzonder tintje, omdat "Birdlife International" - de organisatie die zich wereldwijd inzet voor het behoud van de natuur, met name de vogels - deze dag tot een "internationale vogeltrekdag" uitriep. Meer dan 90 landen zegden hun medewerking toe!! Doel van deze dag was "de vogelwereld in haar veelheid en verscheidenheid weer eens onder de aandacht van het grote publiek te brengen en daarmee meer besprij en meer mogelijkheden voor de natuurbescherming en de vogelbescherming in het bijzonder te creëren". Ook aan deze dag zegde de Zaanse Vogelbeschermingswacht haar medewerking toe en onze vogelwerkgroep was niet te beroerd om ook mee te werken. Omdat in het kader van deze vogeltrekdag de gebruikelijke watervogeltelling in het Twiske van half oktober een week naar voren werd verschoven, moest de vogelwerkgroep drie vogeltellingen uitvoeren!! In het kader van het jubileum van VMG Niedorp werden van 6.30 t/m 11.30 uur eerst alle overtrekkende vogels in het noordoosten van 't Twiske geteld. In totaal werden 1658 vogels waargenomen, verspreid over 35 soorten. Voor vier vogelsoorten heb ik de resultaten in een grafiek uitgewerkt. In de figuur is duidelijk te zien dat de meeste vogels in de vroege ochtenduren trekken. Na deze telling fietsten we naar het zuidelijk deel van 't Twiske waar we aan de internationale vogeltelling begonnen. Aangezien een groot deel van de te tellen vogelsoorten over-

Vogeltelling op 10 oktober 1993
Uitgewerkt voor vier vogelsoorten

eenkwam met de vogelsoorten die we tijdens de watervogeltellingen altijd tellen, hebben we beide tellingen gecombineerd. Het resultaat was 1636 vogels verspreid over 45 soorten. Al met al geen slecht resultaat, met name ook omdat we tijdens de telling een bijzondere, moeilijk waarneembare vogelsoort tegenkwamen. Het betrof een Bokje. U kunt zich wel voorstellen dat wij aan het eind van die zondag "bek af" waren, maar het idee dat je aan iets nuttigs had meegevoerd deed de vermoeidheid weer vrij snel verminderen. Overigens is de internationale vogeltrekdag in Nederland een groot succes geworden. In meer dan 500 waterrijke gebieden werden ruim 3 miljoen!! vogels geteld. Er zijn rond de 250 vogelsoorten waargenomen, waaronder voor Nederland zeer zeldzame soorten (zogenaamde "waargasten") als Dwergors en Baardgrasruis.

Bert van Dillen

25

de vier soorten jagers op het noordelijk halfrond is de Kleine Jager de algemeenste. In ons land vallen deze vogels (en soms ook hun jachtmethode) vanaf begin augustus langs de kust te zien, wanneer ze van hun broedgebieden naar het zuiden trekken. Ze worden ook wel gezien op de Waddenzee en het IJsselmeer, waarnaar in het zuiden dan ook zo bijzonder. Leuk waren de waarnemingen van ook bijzonder de waarneming in het sportpark. 't Twiske en in het sportpark. 't Twiske waren de waarnemingen van Bokjes in 't Twiske. Dit familiejaar van de Watersnip is door zijn schutkleur moeilijk waar te nemen.

Bert van Dillen

Waarnemers en gebruikte afkortingen:
 ovg. = uit DG = overgenomen uit "de Gritter"
 blad van de vogelbeschermingswacht Zaanstreek
 MVD = Meine van Dijk GVD = Ger Veuger
 BVG = Bart Veuger JVB = Joost van Bur-
 WB = Wim Bischoff gel
 EG = Eldert Groenewoud
 RvAH = Ron van der Hut
 v = mannetje
 onv. = onvolwassen
 max. = maximaal
 exx. = exemplaren
 ew. = eerste "winter"- waarneming (=excursie)
 e.a. = en anderen
 ? = vrouwtje
 min. = minimaal
 ex. = exemplaar
 lz. = laatste "zo-
 mer"waarneming
 ov. = overvliegend
 Dodaars:
 8/10 1 ex. 't Twiske (BVG)
 Lepelaar:
 ?? sept. 6 exx. IJperveld (BVD)

27

Handwritten notes and lists of bird sightings, including species names and counts.

28

Vogelwaarnemingen in de regio Landmeers en Oostzaan, betreffende augustus t/m oktober 1992

In het vorige afdelingsblad vertelde ik u dat we van één paartje Buidelmees geen nest hadden kunnen vinden. Misschien maar gelukkig ook, want in augustus bleek dit paartje vier vliegvlugge jongen te hebben voortgebracht. Met andere woorden, dit was het eerste aange- toonde succesvolle broedgeval van deze pionier/nieuwkomer in 't Twiske!! Door het slechte weer in september viel er van de vogeltrek in en over 't Twiske weinig te merken. Toch werd op de landelijke I.V.N.-dag een bijzondere waarneming gedaan. Tijdens de eerste excursie, die op deze dag door ons werd georganiseerd, ontdekte Bart Veuger tussen de regendruppels door twee overvliegende Kleine Jagers. Na zijn kreet "deze twee vogels hebben wel verlengde staartpenen" kon het selecte groepje deelnemers de twee vogels goed bekijken. Jagers zijn vogels die veel op jonge meeuwen lijken. Toch zijn ze geen familie van de meeuwen. Ze broeden op de Schotse Eilanden, Scandinavië en nog noordelijker. Hun manier van jagen is typisch. Ze achtervolgen allerlei zeevogels, waarbij ze deze vogels op alle mogelijke manieren proberen te "pijlen" door deze aan de staart te trekken etc.. Uit angst laten de andere vogels hun pas verworven voedsel vallen (of braken het op), waarna de jager het voedsel oprapt. Van

26

In 1994 schreef Bert de serie: "Vogelaars: rare vogels?!!" waarvan hier 2 delen.

"Vogelaars: rare vogels?!!" (deel 1)

"Mijn kijker, vlug, waar is mijn kijker."
"Waar je hem zelf neergezet hebt."
"Ja, jee, daar gaat wat. Erg hoog." En later, na een ren om die verre kijker: "Waar is-ie nou? Oh, daar. Hmm, toch een meeuw. Ik dacht even aan een roofpuit."
Herkent u deze situatie? Pa, vriend of zoon-lief is eens niet op excursie en zit met de zijnen in z'n tuin of bij het vakantiever-blijf. Onrustig gesped in de lucht. Trou-wens, dat kijken naar de lucht is al lang een gewoonte geworden. Routiniers weten dat de rara avis op de meest onverwachte momenten kan overkomen. Zij "slepen" hun kijker dan ook altijd mee - zeker tijdens de zondagmid-dagzit in de tuin staat die onder handbereik. Want wie weet. Als dan 's avonds de telefoontjes loskomen van de vrienden die wel in het veld waren, kan hij tenminste het moois dat die ander die dag allemaal "had", nog enigszins relativeren met "Ik had vanmiddag nog een schitterende Wespindief boven mijn huis". Dat informeren naar wat de ander "nog had" vormt meestal de opening van het gesprek tus-sen vogelaars die elkaar in het veld ontmoeten. De vraag heeft natuurlijk alles te maken met het aftasten waar en wat er die dag voor de kijkers kan komen. Het peilen van ander-mans waarnemingscapaciteiten en een beetje rivaliteit spelen een bijrolletje. Maar omdat "wat er gezien wordt" altijd zo belangrijk is zijn waarnemingsrubrieken in vogeltijdschri-ften (ook in ons verenigingsblad) populair. Als het een uitschieter betreft worden de in die rubrieken genoemde waarnemingen onderling

in hoge mate bemompeld. Want dat iemand anders achterdocht kan koesteren tegen hetgeen men gezien heeft, is een ervaring die iedere voge-laar reeds op jonge leeftijd opdoet. Toen ik eens met vrienden langs de Zuidpier van IJmuiden een Parelduiker ontdekte, raakten wij zo opgetogen van deze premiere, dat we het kwijt moesten. Schoorvoetend attendeerden wij het gezelschap DBA-vogelaars op onze Parelduiker. "Zal wel een Roodkeelduiker zijn" luide het uit de hoogte gegeven antwoord. Later op die dag sleepten wij de erkenning in de wacht dat het toch wel een Parelduiker was. Maar er was toen al veel gezegd....
Sociologen die kennismaken met het wereldje van de vogelaars zullen alras ervaren dat er een hiërarchie is en dat in die kringen enige rivaliteit niet vreemd is. De verschillende Books of Records vermelden nauwkeurig wie de meeste van de circa 8800 op onze aarde voorkomende vogelsoorten in het wild heeft waargenomen. En ook in ons land houden de topscorers voor zich-zelf, en van de rivalen, bij hoeveel soorten binnen de landsgrenzen en mondiaal of in de Western Palearctic voor de prisma's kwamen. Gezien de oprichting van de Dutch Birding Asso-ciation (DBA) die zich onder andere inspant om geïnteresseerden telefonisch of via semafoon in te lichten waar men de rariteiten kan aantref-fen, valt het met die rivaliteit wel mee. Maar toch... laat de oot bij ondergelopen bloem-bollenvelden nabij Julianadorp beluisterde dia-log tussen een uit enkele personen bestaande, goed op elkaar ingespeelde équipe voor zichzelf spreken:
"Een Temminck".
"Waar".

"Zie je daar rechts van een groepje Bontjes die Kanoet. Daarachter, wat naar links, loopt een klein strandloperkje".
"Op hoeveel uur zitten die Bontjes van je".
"Voor mij ongeveer op twee uur; die Kanoet op één uur. Oh, die loopt uit het beeld."
"Ik zie nog niks. Heb je die Temmincks in je VIXEN?"
"Rustig, ik ben bezig. Zo moeilijk zit ie niet."
"Ik heb je Bontjes. Oh, bedoel je dat beest-je."
"Hmm, ik heb 'm ook. Zit helemaal niet op twee uur. Ik zie er ook nog geen Temminck in."
"Je moet eens beter leren vogels kijken."
"Maar ook geen Kleine. Pootjes lijken me licht en die tekening van voren..."
"Misschien wel een minutilla. Hadden ze die pas niet in Engeland?"
"Hij wel."
"Niemand heeft natuurlijk Shorebirds bij zich?"
"Verrek, hij gaat er vandoor. Volg die Bontjes, daar zit ie bij."
"Ja, nogal wiesde. Er gaan daar klunzen in het terrein lopen stampen."
Helaas verdween het beestje met de Bonte Strandlopers en daarmee ook de mogelijke premiere voor Nederland van de Amerikaanse Klein Strandloper. Maar waarschijnlijk was het toch een Temminck's Strandloper. Individualisten als de meeste vogelaars zijn, begeven ze zich alleen naar plaatsen met veel mensen indien er een bijzondere vogel of heel veel vogels te zien zijn. De "thrill" kan in beginsel overal opduiken. Toen eind november

1989 in Amsterdam een Rotskruiper resideerde - een evenement dat nog nooit was voorgekomen - trokken de vele vogelaars net zoveel publiek als de Rotskruiper vogelaars.

(wordt vervolgd)

Bert van Dillen

Illustratie Arie Stolk

"Vogelaars: rare vogels?!!" (deel 2)

"She laments, sir... her husband goes this morning a-birding." Deze aan Shakespeares "Merry Wives of Windsor" ontleend citaat, vormt de ouverture van één van de eerste drukken van Petersons "Vogelgids". En niet ten onrechte. Want hoewel het vogelaarsgilde voortreffelijke vrouwelijke ornithologen kent en gekend heeft, is de positie van de man in dat wereldje tot op heden toch wel dominant. Al op jeugdige leeftijd ziet de man meestal in dat zijn vele excursies afbreuk zouden kunnen doen aan een redelijke huwelijkse of anderszins vriendschappelijke status/relatie, zodat hij overtuigd raakt van de wenselijk-heid dat een toekomstige partner "ook aan vogels doet". Zoals meestal al met jeugdromen, pakt ook deze wens later vaak anders uit. Het is dan ook begrijpelijk dat voge-laars nogal eens ervaringen uitwisselen over de handel en wandel van hun levensgezellin-nen. En uit te wisselen valt er veel. Over verwoestend dure vogelhandboeken die persé aangeschaft moeten worden, terwijl naar mening van de toekomstige gade de hele vogelbi-bliotheek één grote overlapping is. Over de al even kostbare foto- en kijkeruitrusting. Over de vaak bij nacht en ontij aanvangende en het huis op stelten zettende excursies. Of over het blijkbaar alleen voor ingewijden begrijpelijke tenue waarin de man zich hult en waarin hij in feite voor gek loopt. Over de vogelaarsvrienden die zoveel onrust in huis brengen en vooral ook over het al dan niet, of niet meer, met elkaar op vakantie gaan. Want met die vakanties gaat het na ver-

loop van tijd nogal eens fout. Mede beïnvloed door de verhalen van vrienden "die er waren", koestert de man een rijtje vakantiebestemmingen waar veel voor hem nieuwe vogels te zien zijn. Zelden bezitten die plaatsen de eigenschappen voor een geslaagde vakantie met de familie of zijn vriendin. Na vaak lange autoritten eenmaal in het beloofde land aangekomen, gaat de man driftig op pad om zoveel mogelijk van de soor-ten te zien die zijn vrienden er hadden. Het gezin of zijn vriendin wacht af, al of niet lijdzaam, of sjouwt mee. Beide situaties leiden gemakkelijk tot spanningen en irritaties. Gaat de man alleen op pad, dan draagt hij de weten-schap met zich mee dat het in hotel, op camping of in huisje achtergelaten gezin of vriendin over anderssoortige vakantie-activiteiten zit te broeden. Maar sjouwt het spul op de urenlan-ge zoekacties in zijn kielzog mee, dan rijst de spanning ook met de minuut, tenzij de man erin slaagt de zijnen voor vervulling van zijn wen-senlijstje enthousiast te maken. Bij een trek-vakantie komt de tweespalt nog sterker naar voren. Tijdens het uitstippelen van de tocht streept het gezin of de vriendin de op de route liggende stranden, steden en cultuurmonumenten aan, de man moerassen, delta's en afgelegen berggebieden. Waar alle toeristen stoppen rijdt de man gehaast door op weg naar de volgende uithoek met vogels. En dan raakt het gezin of het stel in situaties verzeild die weliswaar later aan de borreltafel in steeds fellere kleuren opgedist zullen worden, maar die op het moment zelf allerminst bijdragen tot de harmo-nische vakantie stemming van de reisfolderfo-to's. Of het gezelschapje wordt door militairen met schietklaar gehouden lichte handvuurwapens

uit een terrein gehaald waar de man zijn ge-zin of vriendin bewust of onbewust ingemanoev-reerd heeft. Want die ene soort zit daar.... Of de man kletst de zijnen een onderkomen in dat zelfs voor degenen die doorgaans soepel zijn onprettige vakantie-ervaringen te ver-goelijken met de couleur locale te gek is. Ongetwijfeld volgt na enkele van zulke ervar-ingen een openhartig familieberaad, waarbij het al dan niet tot compromissen komt. Het, althans voor de man, beste compromis is dat hij nu en dan met zijn vrienden op stap kan. Vervulling van het ideaal "Finding Birds around the world" lijkt dan ineens een stuk dichterbij te zijn gekomen. Maar al spoedig volgt dan de ontdekking dat - in willekeurige volgorde - tijd, financiën of geweten niet te omzeilen barrières vormen. Slechts weinigen is het beschoren en Hokkaido, en Antarctica, en Spitsbergen, en de Galagopos Eilanden en de Everglades te bezoeken. Maar de wetenschap dat er toch een paar zijn, zal altijd blijven woelen....

Ook in andere situaties kan de vogelaar in een verscheurende tweestrijd geraken. Voor hem zijn de excursies met zijn vrienden het summum. Maar zij heeft voor de vrije uren een afwijkende agenda opgesteld. Vooral veront-rust door alle mooie vogels die zijn vrienden ondertussen hadden gezien - opvallend ijverig doorgebeld - weet de vogelaar te bewerkstel-ligen dat zij eens mee kan met de jongens. Een probleemloze toekomst lijkt aangebroken. Maar dat valt tegen. Hoewel hij, quasi achte-loos, gepoogd heeft zijn metgezellin wat bas-isregels bij te brengen, ervaart hij dat de

bewuste dag minder brengt dan waarop hij had gehoopt. Hij meent te bespeuren dat zijn vrienden zich anders gedragen dan op vroegere vogeltochten, hetgeen hij wijt aan de argeloze veronachtzaming van heilige gedragscodes van zijn partner. Die onuitsproken kritiek van zijn vrienden! Want inderdaad: "als zij toen niet luid pratend was gaan staan, hadden we die Ruigpootbuizerd op 20 meter gehad". En de dame laat na afloop merken het wel interessant te hebben gevonden, maar dat hij nu niet moet denken dat zij iedere zaterdag en het liefst ook op zondag met hem meegaat. Kort daarop loopt de relatie stuk of komt het tot het al eerder ge-noemde compromis.

(wordt vervolgd)

Bert van Dillen

DE VOGELS VAN HET TWISKE

Ten geleide

Het zoveelste boek over vogels? Ja!

En zoals elk boek zichzelf moet bewijzen, zal men ook de waarde van dit boek vanzelf ontdekken.

Het IVN is een vereniging voor natuur- en milieueducatie. Die educatie wordt op meerdere manieren uitgedragen.

Als IVN-afdeling zijn wij er trots op dit boek uit te kunnen geven.

Naast een enthousiaste gids die vele excursies leidt, blijkt Bert van Dillen ook een schrijver te zijn.

Een schrijver van een boek dat ons laat zien dat Het Twiske een zeer belangrijk gebied is voor veel vogelsoorten.

Ik hoop dat veel mensen er met genoegen kennis van zullen nemen en het belang van Het Twiske als natuurgebied zullen onderkennen.

Lidy Ridder (voorzitter IVN-Twiske)

Voorwoord

Elk jaar verbaas ik mij weer over het verschijnsel van de vogeltrek. Dat vogeltjes van luttele grammen zich over afstanden van honderden en duizenden kilometers verplaatsen om van de broedgebieden naar de overwinteringsgebieden te vliegen en vice versa, oogst bij mij en vele andere vogelkijkers (vogelaars genoemd) veel bewondering. Vogels behoren dan ook tot de meest dynamische diergroepen ter wereld.

Een gelukkig groeiend aantal mensen raakt meer en meer gefascineerd door dit wonderbare leven van de vogels. Ze maken er een "sport" van de verschillende vogelsoorten op naam te brengen om daarna het gedrag van deze wonderlijke wezens verder te aanschouwen. Dat "sport" is niet ten onrechte gekozen. Want de moeite die je je moet getroosten om de vogels voldoende te kunnen bekijken om ze op naam te brengen (determineren) grenst regelmatig aan wat anderen onder sport verstaan. Al die keren dat de vogel opvloog of achter de dekking van het struweel verdween, terwijl je net op het punt stond de vleugeltekening of het koppatroon eens nader te bestuderen, zijn niet te tellen.

Het is voor de vogelliefhebbers een gelukkige omstandigheid dat er zelfs in dit overvolle land nog genoeg gebieden blijken te zijn voor "onze" vogels. En wat is er nog mooier dan zo'n vogelrijk recreatiegebied in je omgeving te hebben. Want één ding is zeker, Het Twiske is vogelrijk.

Juist om de beginnende, maar ook de meer "gevoerde" vogelaars te informeren over wat er allemaal voor gevleugelte in Het Twiske is te zien en waar men deze beestjes kan verwachten, deed bij mij het idee ontstaan om een boekje te schrijven over de vogels van Het Twiske. Bewust heb ik mij beperkt tot de vogelsoorten die na 1980 in het gebied zijn waargenomen. Dat is namelijk het meest relevant, omdat het gebied in de jaren tachtig is geworden tot hoe het er nu uiteindelijk uitziet.

Zo'n boekje schrijf je natuurlijk niet alleen, daar heb je de hulp van anderen voor nodig. Speciale dank ben ik verschuldigd aan Ron van der Hut voor het ter beschikking stellen van uitgebreid materiaal, alsmede voor het kritisch beoordelen van een eerdere versie. Verder ben ik dank verschuldigd aan Eldert Groenewoud en Rob Bekebrede voor het ter beschikking stellen van gegevens over waarnemingen van verschillende vogelsoorten. Ook wil ik Bart Veuger bedanken voor het beschikbaar stellen van de illustraties. Mijn ouders wil ik bedanken voor hun mentale en taalkundige ondersteuning. Tenslotte bedank ik het bestuur van het I.V.N. Vereniging voor Natuur- en Milieu-educatie afdeling Twiske, de Stichting Het Noord-Hollands Landschap en de sponsors voor hun medewerking en gelijke ondersteuning. Zonder hun medewerking was dit boek niet tot stand gekomen.

Landsmeer, april 1995

Bert van Dillen

DE VOGELS VAN HET TWISKE.

In ons decembernummer werd reeds aandacht geschonken aan de mogelijkheid tot het uitgeven van het boek "De vogels van het Twiske" geschreven door ons lid Bert van Dillen. Dit boek beschrijft alle sinds 1980 in het Twiske waargenomen vogels, alsmede de plaatsen, waar een goede kans bestaat deze vogelsoorten waar te nemen.

Wij hebben reeds diverse sponsors aangeschreven en hebben enige (financieel) gunstige antwoorden ontvangen, dus het begin is er. De prijs van het boek zal (indien het verschijnt) f. 19,50 per exemplaar bedragen. Wij bieden onze leden bij voorinschrijving een korting aan van f. 2,- per exemplaar.

Mocht U hiervoor belangstelling hebben, neemt U dan zo spoedig mogelijk contact op met Bert van Dillen of met ondergetekende. Overigens kunt U zich nog steeds aanmelden als sponsor of U kunt zich garant stellen voor een bepaald bedrag.

De betreffende tel.nummers treft U aan op pagina 30 van dit nummer.

zie ook het kraantenartikel op pagina 10
Joost van Burgel

Landsmeerder schrijft boek over vogels in Het Twiske

STREEK — De foto's zijn uitgezocht en het concept is bijna klaar. Zodra de laatste punt is gezet, brengt de 25-jarige Landsmeerder Bert van Dillen het boek "De vogels van Het Twiske" uit.

Daarin beschrijft hij alle gevederde vrienden die in het recreatiegebied voorkomen. En ook wanneer en op welke plekken je ze kunt aantreffen. In eerste instantie wordt gedacht aan een oplage van 200. Afhankelijk van de belangstelling volgt een herdruk.

Om het doel niet voorbij te schieten, mag het boek niet te duur zijn. Er wordt gedacht aan f. 17,50 bij voorinschrijving en daarna f. 19,50. Om de kosten te drukken is de afdeling Het Twiske van het IVN, waarvan Bert lid is, op zoek naar sponsors. Gelukkig hebben zich al enkele aangemeld.

Het product is bestemd voor vogelliefhebbers die regelmatig in Het Twiske rondwandelen. „In Nederland is men steeds meer aan het beseffen dat er veel moois in de natuur te vinden is", aldus de Landsmeerder. „Ook voor vogels neemt de belangstelling toe. In Het Twiske letten veel mensen op vogels. Maar ze willen ook weten wat ze zien. Als dat zo is, groeit de interesse nog meer. Vandaar het boek. Daarin kan de lezer de vogels opzoeken die hij heeft gezien en er meer over te weten komen."

geschikt om te laten opzetten, dan werd het dier in het vriesvak van de koelkast gelegd. Die kon zijn moeder dan niet laten ontdoen.

Zijn kennis van vogels nam steeds meer toe. Boeken werden verslonden en hij bezocht andere landen om daar rond te kijken. Zo veel mogelijk vogels legde hij fotografisch vast. Ook noteerde hij waar en wanneer hij ze had gezien.

Van Dillen, in het dagelijkse leven assistent-accountant bij een bank, heeft de natuur altijd al als hobby gehad. Later is hij zich in het bijzonder voor vogels gaan interesseren. „Dat is een familietrekje, want mijn moeder heeft dezelfde belangstelling. Vroeger keek ik al naar natuurfilms. Ik vond het vooral prachtig om roofvogels door de lucht te zien zweven. Al snel kocht ik een vogelboekje. Daarin zocht ik de soorten op die ik tegenkwam."

Vriesvak

De hobby werd flink uitgediept. Daar waren pa en ma Van Dillen overigens niet altijd blij mee. Zoonlief nam ulebellen mee naar huis om ze uitgebreid uit te pluizen. Maar daardoor hing er wel een penetrante stank in de woning. Vond Bert ergens een dode vogel en was die

Drie jaar geleden meldde Bert zich aan bij de Vogelbescherming. Zijn bijdrage bestaat uit het tellen van de populatie in Het Twiske. Dat doet hij door de broedplaatsen te lokaliseren.

Nationaal belang

„Nederland heeft diverse soorten broedvogels", vertelt de Landsmeerder. „Als 1% van een bepaald soort in Het Twiske voorkomt, is zo'n vogel van nationaal belang. Dat zijn de roerdomp, de snor, de sprinkhaanrietzanger, de rietzanger, het baardmannetje en de buidelmee."

Door ze te tellen bestaat er een goed beeld van het totale bestand in Nederland. Er zijn daardoor ook tendensen waar te nemen. De buidelmee is bijvoorbeeld een nieuwkomer. Die komt uit Oost-Europa. Zo zijn er ook vogels van provinciaal en zelfs internationaal belang. Dat laatste geldt voor de smient."

Deze en andere vogels komen in het boek voor. Sponsors zijn uiteraard — van harte welkom. Zij kunnen contact opnemen met de secretaris van Het IVN. Joost van Burgel (tel. 02990-25615) of met Bert zelf (tel. 02908-21829).

Om tijdens excursies meer mogelijkheden te hebben om onze gevleugelde vrienden beter te bespieden, alsmede ten behoeve van de tel- en inventarisatiewerkzaamheden van de vogelwerkgroep, werd tijdens de algemene ledenvergadering op donderdag 24 februari j.l. besloten tot de aanschaf van een telescoop met statief en draagtas. Deze telescoop is ook voor de leden van onze afdeling te gebruiken, mits men hiervoor van te voren reserveert. De vogelwerkgroep heeft reeds bij Vogelbescherming de telescoop en het statief aangeschaft. Een draag-/telescooptas is nog niet gekocht, omdat we wachten op een nieuw type tas, dat binnenkort op de markt zal verschijnen. De tas, die nu door de aangeschafte telescoop te koop is, is namelijk aan de dure kant.

De aangeschafte telescoop is de Swarovski Habicht AT 80, 20 - 60x zoom 45°. Het statief is de Slik Master 67.

Om de verzekeringskosten te dekken, zal voor de "huur" van de telescoop een symbolisch bedrag in rekening worden gebracht. Daarnaast zal een borg moeten worden betaald. Tevens is de duur van de "huur-/gebruiksovereenkomst" beperkt. In verband met de tel- en inventarisatiewerkzaamheden van de vogelwerkgroep kan de telescoop in de periode maart - juni "slechts" voor maximaal 8 dagen worden gehuurd en in de periode juni - februari voor maximaal 15 dagen.

Naast deze beperking van de "huurtermijn" gelden de volgende voorwaarden:

- 1) Eén huurdag loopt van 20.00 uur van dag A tot en met 19.00 uur van dag B.
- 2) De huurprijs bedraagt f. 1,- per dag.

- 3) De borgsom bedraagt f. 250,-.
- 4) Voor elke dag, dat de telescoop na de overgekomen huurperiode (dus te laat) wordt teruggebracht, wordt f. 5,- per dag in rekening gebracht.
- 5) De bedragen genoemd onder de punten 2 en 3 moeten vooraf worden betaald.
- 6) Legitimatie verplicht.

Deze voorwaarden gelden niet als de telescoop wordt gebruikt voor excursies, (kinder-)jurgussen en de werkzaamheden voor de vogelwerkgroep. Met andere woorden, de bovenstaande voorwaarden gelden ook bij privé-gebruik door de leden van de vogelwerkgroep. De telescoop is te reserveren ("huren") bij:

Bert van Dillen

Op Zaterdag 19 November 1994 was er weer een vogelexcursie o.l.v. Bert van Dillen. Op het programma stond deze keer IJmuiden. Slechts vijf minuten te laat kwam ook de laatste deelnemer aangesjokt en konden we vertrekken.

In IJmuiden aangekomen zaten er aan de voet van wat twee jaar geleden nog tot de pier behoorde al enkele Dodaarsen. Vervolgens werd de pas aangelegde recreatieplas goed afgezocht naar een Rosse Franjepoot, een klein steltloperachtig vogeltje ongeveer ter grootte van een spreuut die volgens de vogellijn al enkele dagen op dat plasje zou hebben doorgebracht. Maar helaas..... met een beslagen telescoop is het door de mist heen moeilijk zoeken naar een vogeltje met dezelfde kleur als de golven op een plas ter grootte van anderhalf voetbalveld.

Maar er waren op de plas natuurlijk ook andere vogels te zien zoals een grote groep Brilduikers, enkele soorten eenden, een Watersnip en veel meeuwen. Bovendien vlogen er enkele groepen zangvogeltjes rond die i.v.m. de weersomstandigheden niet of slechts met grote moeite konden worden gedetermineerd, wat te denken van Veldleeuwerikken, Kneutjes, Groenlingen, Koperwieken, Graspiepers, Kramsvogels en dergelijke.

Nadat we in een strandtent met koffie even waren bijgekomen liepen we over het strand naar de pier. Daar konden we op ons gemak een gemengde groep rustende meeuwen bekijken en vloog er een groepje Bonte- en Drieteenstrandlopers langs.

Op de pier zelf was het zicht door de mist heel slecht en konden we (op een vrouwtje Middelste Zaagbek na) alleen de soorten die dicht bij of op de pier zaten goed bekijken. Hiertoe behoorden Steenlopers, Paarse Strandlopers (in Zomerkleed hebben ze een paarse gloed over hun veren), Oeverpiepers en enkele lijsterachtigen.

Vervolgens informeerde Bert bij passerende collega vogelaars naar de Franjepoot en bleek hij toch gewoon op de plas te zitten. Dus zijn we tussen de op Sinterklaas wachtende kindertjes door terug naar de plas geslalomd. Na enig zoeken werd hij inderdaad gevonden en mede door het wat beter wordende weer kon hij goed worden bekeken.

Ook scharrelde er rond de plas nog een groepje prachtige Sneeuwgorzen.

Aangezien er voor het geplande bezoek aan de Amsterdamse Waterleiding duinen geen tijd meer was reden we terug via een weiland in de buurt van Spaarwoude (waar een Zwarte Ibis zat) naar de Poelruiterplas (naar de zeldzame Poelruiter die daar ooit is gezien).

Op deze plas doken een groep Smienten die mooi waren te bekijken en er zaten ver weg in het weiland nog een paar Kleine Rietganzen.

Hier eindigde de excursie en iedereen toog snel naar huis om met de vogelgids erbij eens te kijken of ze echt al die vogels hadden gezien die ze van het toekomen twee windvlagen door op het zeer praktische aankruisblaadje moesten noteren.

Bart Veuger

Vogelwerkgroep zoekt "uitbreiding"

1997

De kreet "Vogelwerkgroep zoekt uitbreiding" klinkt misschien als een noodkreet, maar dat is het niet. De vogelwerkgroep van het IVN Twiske zoekt namelijk uitbreiding om haar doelen beter te kunnen bereiken i.c. te realiseren. Wij willen namelijk meer doen/bereiken dan met de (beperkte) menskracht die wij nu hebben.

Het doel van de werkgroep is het (helpen) beschermen van vogels en voor vogels belangrijke gebieden. Gebieden die voldoende rust, voedsel, broed- en slaapgelegenheden bieden. Om dit te bewerkstelligen moeten we natuurlijk wel weten welke gebieden voor vogels belangrijk zijn, voor welke vogelsoorten in aantal voor- of achteruitgaan of zelfs met hun voortbestaan worden bedreigd. Kortom, inzicht in de ontwikkeling van de aantallen (broed)vogels in Nederland is hiervoor van groot belang. Het beschermen van vogels begint immers met het verzamelen van gegevens over de aantallen vogels en over gebieden waar vogels voorkomen. Op grond van deze gegevens kunnen beheersmaatregelen worden genomen en soortbeschermingsplannen worden opgesteld. Tevens kunnen hiermee onzellige, voor vogels bedreigende plannen van centrale, regionale en lokale overheden, terreinbeheerders en grondeigenaren effectiever/beter worden bestreden.

Het verzamelen van gegevens betekent dat de vogels moeten worden geteld/geinventariseerd. En voor deze inventarisaties zoeken wij nog extra mensen. Mensen die zowel genieten van het kijken naar vogels als willen helpen met het beschermen van de vogels.

Het tellen en inventariseren van vogels vereist

enige kennis van de vogels. Van eventuele geïnteresseerden kunnen wij echter (nog) niet verwachten dat zij al direct een gebied zelfstandig kunnen tellen of inventariseren. De meeste huidige deelnemers/leden van de werkgroep tellen en inventariseren namelijk ook (nog) niet zelfstandig. Zij gaan mee met de huidige tellers om (meer) kennis van (het herkennen van) de vogels en ervaring met het inventariseren/tellen op te doen. U kunt het zien als een soort leerschool. Het is de bedoeling dat de (meeste van deze) "leerlingen" na verloop van tijd een zodanige kennis en ervaring hebben opgedaan/opgebouwd, dat zij zelfstandig of in kleine groepjes één of meerdere soorten tellingen kunnen uitvoeren. Zo kunnen op den duur meer gebieden worden geteld en/of gebieden beter worden geteld. Zo wordt Het Twiske nog steeds niet volledig op alle broedvogels geïntervarieerd. Het Twiske wordt alleen volledig geïntervarieerd op alle zeldzame en schaarse broedvogels. Enkele deelgebieden worden wel volledig op alle broedvogels geïntervarieerd. Daarnaast verlicht een grotere groep tellers de inventarisatie- en telarbeid van de mensen die nu door gebrek aan menskracht grote gebieden moeten tellen en inventariseren en daardoor hier meer tijd mee gemoeid zijn.

Mocht u geïnteresseerd zijn en een bijdrage willen leveren aan het beschermen van vogels en voor vogels belangrijke gebieden, dan kunt u zich wenden tot de coördinator van de Vogelwerkgroep van het IVN afdeling Twiske, te weten:

Bert van Dillen
Burgemeester Postweg 80
1121 JC Landsmeer
tel. 020 - 4822566

UIT HET TWISKE ONTSNAPT

1998

Van de oeverwaluwand maakten dit jaar zo'n 18 à 20 paarjes Oeverwaluw gebruik om te nestelen. Tijdens de avondvaarexcursie voor de IVN-ers die op zondagmiddag in het informatiecentrum staan, kon er op een paar meter afstand genoten worden van het af- en aanvliegen van de oeverwaluwen die zonder kunstmatige navigatie de gaten in- en uitdoken.

VOGELWAARNEMINGEN

1999

Door drukke werkzaamheden was het deze keer niet mogelijk voor Bert van Dillen om een artikel over bovenstaand onderwerp te schrijven. Om jullie niet te veel teleur te stellen het volgende:

VOGELVRIEND

Hij telt op Tessel en turft in Tanger
Hij vangt de fauna in een formulier
Hij reist allang niet meer voor zijn plezier
Hij houdt een lijst bij en die lijst moet langer

Tweehonderdnegentien: de lammergier
Tweehonderdzeventig: de krekeltzanger
Driehonderdvijf: de kleine vliegenvanger
Driehonderdtien: de morinleplevier

Soms komt hij thuis om in zijn dikke boeken
De onbetrapte soorten op te zoeken
Voortdurend in de ban van het getal

Dan komt er voor zijn raam in de seringen
Een merel ongeschreven liedjes zingen
Hij hoort het niet: de merel heeft ie al

Ivo de Wijs, 20-08-99 Rotterdams Dagblad

In 2000 verhuisde Bert van Dillen en kwam de coördinatie van de vogelwerkgroep in handen van Martelly Krielen en Jantien v. Schoonneveldt. Jantien werd later eventjes vervangen door Frank Markesteijn.

Vervolgens deed Martelly jarenlang in haar eentje de coördinatie, waarbij hulp van werkgroepleden.

Sinds 2023 is Jan van Emaus de contactpersoon voor de vogelwerkgroep.

Binnen de groep is er een taakverdeling.

Vanaf 2000 schreef Ger Veuger als lid van de vogelwerkgroep voortaan stukjes in het afdelingsblad en alleen de nog echt bijzondere waarnemingen (qua soort of aantallen) werden erin opgenomen.

Broedvogelinventarisatie

In het vorige nummer heeft de vogelwerkgroep uitgebreid verslag gedaan van de broedvogelinventarisaties in 2000. Ook deze dagen trekken leden van de vogelwerkgroep weer het veld in om de broedvogels in een bepaald gebied in kaart te brengen.

Hoe gaat het tellen van broedvogels nu eigenlijk?

Het belangrijkste is om vast te stellen of een bepaalde vogel in een bepaald gebied een territorium heeft. Het is dus niet de bedoeling om nesten te zoeken (als je daar overigens bij toeval tegen aanloopt weet je natuurlijk wel zeker dat het een broedgeval/territorium betreft). Een territorium is een gebiedje dat een bepaalde vogel nodig heeft om voor nageslacht te zorgen. Je moet dus letten op gedrag dat duidt op een territorium.

Hoe constateer je een en ander?

Vrijwel iedere vogel zingt, enerzijds om een vrouwtje te lokken anderzijds om soortgenoten te laten weten dat hij de eigenaar van een bepaald gebiedje is. Zang is dus een belangrijk territorium-indicerend gedrag. Ook baltsende of vechtende vogels zijn belangrijke waarnemingen. Overigens is voor sommige soorten (b.v. bij eenden en de meeste weidevogels) alleen al het feit dat er een mannetje of een paartje in het telgebied aanwezig is al voldoende aanleiding om van een territorium te spreken.

Als je een vogel met nestmateriaal ziet slepen of met een bek vol rupsen een struikje ziet induiken is er sprake van nest-indicerend gedrag.

Op deze momenten constateer je dus dat er sprake kan zijn van een territorium. Pas na het uitwerken van alle waarnemingen kun je bepalen of er daadwerkelijk sprake was van een territorium.

Hoe werkt dit nu in de praktijk?

De teller dient het te inventariseren gebied ongeveer 8 x met een frequentie van 10 tot 14 dagen te bezoeken. Doorgaans gebeurt dit vroeg in de morgen (vanaf een half uur voor zonsopgang). Voor sommige soorten kan het interessant zijn om ook 's avonds een telronde te maken of zelfs 's nachts.

Iedere telronde worden alle vogels die nest- of territorium-indicerend gedrag op een nauwkeurige kaart (de veldkaart) van het telgebied genoteerd

IVN-TWISKE

Dus de zingende fitis in struikje X wordt precies op de kaart genoteerd evenals de zanglijster die boven in boom Y zijn lied ten gehore brengt alsmede plek Z waar 2 bruine kiekendieven aan het baltsen zijn. Iedere telronde levert dus een kaart op waarop alle vogels genoteerd zijn die het relevante gedrag vertonen.

Als de teller op deze wijze 8 ochtenden aan het dauwtrappen is geweest heeft hij/zij dus 8 veldkaarten die vervolgens (nu begint het bureauwerk) worden uitgewerkt tot soortkaarten, d.w.z.

1 kaart waarop alle fitissen zijn genoteerd die tijdens de 8 telrondes zijn waargenomen, 1 kaart met alle zanglijsters enz, enz.

Op de soortkaart worden de nummers van de telrondes genoteerd. Dus op de soortkaart van de fitis wordt bij struikje X een 1 genoteerd als de waarneming gedaan is tijdens de 1^e telronde.

Is tijdens de 2^e telronde geen fitis bij struikje X gehoord of gezien, dan ontbreekt uiteraard de 2 bij struikje X, vervolgens kan er weer wel een 3 staan enz, enz.

Het resultaat hiervan is een kaart voor de fitis die helemaal vol staat met enen t/m achten.

Als de teller dus tijdens de 1^e telronde 20 fitissen heeft genoteerd dan zullen er ook 20 enen op de soortkaart van de fitis voorkomen.

Deze brij van cijfers moet uiteindelijk resulteren in een territoriumkaart.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van de "Handleiding broedvogelinventarisaties" van SO-VON (Samenwerkende Organisaties Vogel Onderzoek Nederland).

In deze handleiding staan voor iedere broedvogel een aantal spelregels die voor het bepalen van een territorium voor die soort van toepassing zijn.

is dat er een x-aantal waarnemingen tussen 2 data moet hebben plaats

ogels die blijkbaar nog op doortrek waren uit te sluiten.

dat er minimaal 1 waarneming tussen 20 april en 10 juni moet hebben

ere vogel een bepaalde territoriumgrootte (de fusieafstand).

te fusieafstanden, of wel de tijd waarin een soort redelijkerwijze

an het territorium van die soort, zijn landelijke ervaringscijfers.

ieafstand 100 meter.

ortkaart van de fitis wordt, te beginnen vanaf de rand van de

nig mogelijke groepen (clusters) van ongeveer 100 meter.

de cijfers 1 t/m 8 maar 1 x voorkomen. Zou je twee enen in

je het dus over 2 verschillende fitissen (van telronde 1) die

kunnen hebben. Een van beide moet dan ook in een andere

t.

n" is zoals gezegd de territoriumkaart.

telijkheid van het uiteindelijke verslag vervolgens weer

t 1 kaart samengevoegd.

bruine kiekendief (er is b.v. maar 1 territorium vastge-

gens ook alle fitis-territoria intekenen, waarbij b.v. een drie-

voor de bruine kiekendief en een vierkantje voor de fitis, zodat in een

stip vastag duidelijk is wie waar een territorium had.

Naast uiteraard deze territoriumkaarten bestaat het verslag uit een beschrijving van

!! **UIT DE LUCHT GEGREPEN**
!! Vogelrichtlijn van toepassing op het Twiske !!!

IVN-TWISKE

2000

Onlangs het feit dat het Twiske primair een recreatiegebied is en de natuur op een (goede) tweede plaats komt is het des te opmerkelijker dat het Twiske door de overheid is aangewezen als gebied waarop de vogelrichtlijn van toepassing is. De vogelrichtlijn is van toepassing op die gebieden waar regelmatig 1 procent van de Europese populatie van een beschermde vogelsoort neerstrijkt. Door het toepassen van de vogelrichtlijn moeten de belangrijkste leefgebieden van deze beschermde soorten duurzaam beschermd worden. Nieuwe plannen met negatieve gevolgen voor de vogels in deze beschermde gebieden mogen alleen worden uitgevoerd als er zwaarwegende openbare belangen in het spel zijn en als er geen alternatieve locaties zijn. Ook moet het verlies aan leefgebied voor de desbetreffende vogel op een andere wijze worden goed gemaakt. Voor het Twiske geldt dit in het bijzonder voor soorten van riet en vochtig rietland zoals de Roerdomp, de Waterral, de Snor en daarnaast voor de Smient. Dit alles is dus het resultaat van jarenlang (broed)vogeltellingen uitvoeren (meten is weten). Deze tellingen worden al 25 jaar uitgevoerd door de Zaanse Vogelwacht. De laatste 10 jaar hebben leden van onze vogelwerkgroep actief meegedaan met het uitvoeren van deze inventarisaties. Was er in het begin nog sprake van ongeveer 1450 paren verdeeld over 58 soorten, vandaag de dag zijn dat 5200 paren verdeeld over 92 verschillende soorten. "Dit is internationaal gezien een grote vogelrijkdom en opmerkelijk gezien de beperkte omvang van het gebied (650 hectare)" aldus Ron van der Hut een van de tellers van het eerste uur van de Zaanse Vogelwacht. Een ander aspect van de vogelinventarisatie is dat er jaarlijks met de beheerders van het Twiske van gedachte wordt gewisseld over de te nemen (gewenste) beheersmaatregelen zoals het uitbaggeren van een slootje of het maaien van riet of het juist achterwege laten van deze activiteiten. Dit alles met het doel een zo aantrekkelijk mogelijke leefomgeving voor bepaalde (kritische) broedvogels te realiseren.

ROERDOMP

Ger Veuger

het telgebied (de bloot), een overzicht van de teldata en de weersgesteldheid op die data, wie er allemaal geteld heeft en per soort (als daar aanleiding toe is) een toelichting b.v. in de trant van "Volgens de SOVON-normen 1 territorium bruine kiekendief (het baltaende paartje boven plek Z is 2 x waargenomen) maar het paar is daarna uitgeweken naar een ander terrein, waardoor er feitelijk geen sprake van een territorium was". Ook kunnen suggesties t.a.v. het beheer een waardevolle aanvulling zijn. Het verslag komt uiteindelijk bij SOVON terecht waar ze landelijk bijhouden hoe het nu precies met onze broedvogels gesteld is. Gaat de soort vooruit of neemt de soort af? Zijn er speciale (landelijke) beheersmaatregelen nodig of moet er anderszins aan de bel worden getrokken?

Ger Veuger

Nadat afdelingsblad in 2013 over ging in digitale nieuwsbrief zijn dit soort verslagen gestopt. Alhoewel bijdrage voor de nieuwsbrief altijd op prijs wordt gesteld. M.n. van bijzondere waarnemingen!

Anno 2024:

De huidige werkgroep telt **ca. 20 vogelaars** die jaarlijks 1 of meerdere malen bij elkaar komen voor overleg en met elkaar vogeluitstapjes hebben naar andere gebieden dan Het Twiske.

Werkzaamheden van de vogelwerkgroep:

- wintervogeltellingen (zie volgende bladzijde jaarverslag 2023)
- broedvogelinventarisatie
- atlastelling (dit om aantallen paraat te hebben van Natura 2000 soorten i.v.m. weerhouden muziekfestivals)
- excursies
- lezingen
- cursussen
- overleg via Natuurplatform met beheerkantoor Twiske

Vogelsafari's

Als eindopdracht van hun natuurgidsenopleiding hebben Ingrid Eegerdingk en Wilma de Ruijter in 2023 de Vogelsafari's gelanceerd.

Opzet:

- in winter en voorjaar zijn er 3 safari's gepland.
- in groepjes van 8 personen gaat men op pad.
- er vertrekken steeds 2 groepjes per half uur
- elk groepje bestaat uit ervaren, minder ervaren en beginnende vogelaars.
- doel: van elkaar leren en met elkaar meer zien/ontdekken
- op die manier mensen opleiden in de praktijk van het vogelen.
- eventueel nieuwe vogelaars bij een telgroep betrekken.

Alle **telgegevens** gaan via Zaanse Vogelwacht naar SOVON. In de loop der jaren werden de papieren aantekeningen van de telgegevens al vervangen door gedigitaliseerde vastlegging.

Inmiddels zijn alle gegevens uit de beginjaren van de vogelwerkgroep bij IVN Twiske **gedigitaliseerd**. Zo is er een groot databestand ontstaan waarmee het belang van **Het Twiske als Vogelrichtlijngebied** inzichtelijk wordt gemaakt.

Jaarverslag Vogelwerkgroep 2023

Coördinator: Jan van Emaus

tellingen

Broedvogeltelling De Belt

Begin maart-begin juli,
om de 2 weken, start 1 uur vóór
zonsopkomst + atlastelling
Ca. 121 uur geteld.

Wintervogeltelling Roemersveld

Ca. 24 uur geteld.

Wintervogeltelling Zuid-west, Stootersplas + Klaas Dobbersdroogte

7 tellingen. **Ca. 58 uur**

Hoogtepunten: 8 ijsvogels op Klaas Dobbers Droogte,
13 dodaars, 8 watersnippen op De Leers,
100 wintertalingen in Zuid-West.

Smienten volgende bladzijde

3-6

1

3

Wintervogeltelling De Vennen 4

Ca. 48 uur

watervogels, roofvogels, steltlopers,
meeuwen

Veel grauwe ganzen en nijlganzen.

Krakeend blijft toenemen.

Wintervogeltelling zuid-oost-zuid

Ca. 28 uur tijdbesteding

Alle telgegevens
gaan naar SOVON

Aantal uren geteld: 279

2

4

	Smienten op de Stootersplas: belangrijke Natura 2000 soort															
Seizoen	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21	21-22	22-23	23-24
september	112	0	104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
oktober	3.543	3.546	143	420	190	240	205	480	0	0	45	280	1.050	70	300	0
november	7.163	3.470	6.960	3.050	2.500	6.500	2.100	7.000	8.000	4.800	5.100	2.400	145	1.500	650	35
december	8.929	8.470	12.866	5.500	14.000	7.400	4.500	10.526	4.000	6.400	7.400	7.600	3.200	1.516	13.600	3.100
januari	17.893	604	13.255	4.200	12.000	5.900	5.500	10.500	6.000	5.500	6.900	4.400	6.300	1.600	4.170	18.900
februari	7.505	1.556	1.667	10.000	530	6.200	3.780	11.200	7.680	9.000	9.000	4.000	14.000	30	302	450
maart	4.284	4.735	2.500	1.500	4.200	3.000	1.500	3.500	2.500	3.000	2.300	950	70	60	900	300
Totaal	49.429	22.381	37.495	24.670	33.420	29.240	17.585	43.206	28.180	28.700	30.745	19.630	24.765	4.776	19.922	22.785